

Enoh Šeba

## **Tko to tamo sluša? Dijaloško propovijedanje kao izazov suvremenoj propovjedničkoj praksi**

Zagreb: Teološki fakultet „Matija Vlačić Ilirik“, 2020., str. 120.

Sveučilišni centar za protestantsku teologiju Matija Vlačić Ilirik izdao je knjigu autora Enoha Šebe, pod naslovom *Tko to tamo sluša? Dijaloško propovijedanje kao izazov suvremenoj propovjedničkoj praksi*. Knjiga je dio niza Folia Protestantica Croatica. Iako neveliko opsegom (120 str.), djelo predstavlja značajan doprinos razvoju homiletike na hrvatskom prostoru. U crkvama reformacijske baštine često se ističe činjenica kako Sveto pismo i njegovo tumačenje kroz propovijedi zauzimaju središnje mjesto bogoštovlja. No u isto vrijeme na hrvatskom jeziku postoji vrlo malo literature koja koristeći znanstvenu metodologiju pristupa problematici propovijedanja. Nekako je uvriježeno mišljenje da se umješnost propovijedanja stječe praksom na terenu, bez jasnih smjernica kakva bi propovijed trebala biti. Stoga je ova knjiga više nego dobrodošla.

Služba Riječi, kako se ponekad naziva propovijedanje, često se doživljava kao monolog koji ne bi trebalo preispitivati jer osoba koja izlaže božanske istine sebe predstavlja kao medij između Boga i čovjeka. No je li to baš tako? Je li komunikacija jednosmjerna ili zahtijeva dijalog i dvosmjernu komunikaciju? Čest je slučaj da su vjernici na crkvenim službama neaktivni slušači, čija je zadaća mirno i nijemo slušati bez mogućnosti davanja povratne informacije. Pri tom se diskusija o propovijedi kasnije seli u neki drugi auditorij gdje nerijetko u užem krugu vjernika postane predmetom ogovaranja i negodovanja. Kako to ne bi postala uobičajena praksa „postbogoštovne koinonije“, važno je iznaći način kako vjernike uključiti u službu propovijedanja da ona postane zajednički crkveni događaj.

Prateći suvremene trendove koncepcije propovijedanja, autor na jednostavan način donosi novi oblik propovijedanja koji se uvelike razlikuje od trenutnih crkvenih praksi. Njegovo se polazište zasniva na ideji da slušatelji trebaju postati aktivni sudionici propovijedi. Takvo polazište autor naziva *dijaloškim propovijedanjem*, a kao podlogu za situacijsku analizu koristi stavove i praksu propovijedanja u baptističkim zajednicama unutar kojeg je autor odrastao i djeluje. Valja istaknuti da pri dijaloškim homiletičarima postoji konsenzus da bi propovijed trebala zadržati formu monologa i ne koristiti dijalog kao oblik propovijedanja, već koristiti sheme koje će biti poput poziva slušatelju da oni sami pronađu svoje značenje teksta. Praktičnim smjernicama autor želi potaknuti slušatelja da umjesto uobičajene pasivne uloge slušatelj preuzme suodgovornost u oblikovanju službe propovijedanja, u kojemu nitko neće imati monopol nad propovijedaonicom.

Knjiga se sastoji od četiriju poglavlja. U prvom autor progovara o ustaljenoj homiletskoj praksi u baptističkim zajednicama u Hrvatskoj. U drugom poglavlju autor obrazlaže suvremenu teološku i povijesnu pozadinu suvremenoga propovijedanja u 20. stoljeću s raščlambom u tri glavne kategorije – tradicionalna teorija, kerigmatska teorija i transformativno propovijedanje. U trećem poglavlju autor analizira skupinu homiletskih pristupa koji se skupno naziva „dijaloško propovijedanje“. Definiranjem pojma i terminologije pristupilo se identifikaciji mogućih doprinosa dijaloškog propovijedanja kroz svrhu, sadržaj, jezik i oblik propovijedanja kao i međuodnosu između slušatelja i propovjednika. U četvrtom poglavlju obrađuje se pitanje implementacije dijaloškog propovijedanja u baptističkim zajednicama. Autor iznosi koncepcije i svoja subjektivna predviđanja koje bi se mogle primijeniti u hrvatskom baptističkom kontekstu.

Dijaloško propovijedanje neminovno dovodi do redefiniranja propovijedanja u smjeru aktivnog uključenja slušatelja u sam proces propovjedne konverzacije. Službi propovijedanja nastoji se pristupiti na nov i inovativniji način koji će biti u skladu sa suvremenim trendovima komunikacije. Iako će bazično ostati monološki oblik propovijedi, inzistira se na korištenju dijaloških načela. Aktivno uključivanje slušatelja u praksu propovijedanja svakako doprinosi intenzivnijoj komunikaciji na različitim razinama u zajednici, što naposljetku omogućuje da služba Riječi ostane središnje mjesto izgradnje vjere.

Knjigu *Tko to tamo sluša?* sa zadovoljstvom preporučam ne samo propovjednicima ili teolozima i onima koji često stoje za propovjedaonicom, već i širem krugu vjernika, nadajući se da će njezin sadržaj doprinijeti transformaciji ustaljenih dugogodišnjih crkvenih praksi i donijeti novu svježinu, polet i perspektivu na području homiletike.

Danijel Časni

### **Psalmi: Prijevod fra Silvije Grubišić (1975.)**

Zagreb: Biblijski institut, 2021., str. 257.

Centar biblijskih istraživanja (CBI), odjel Biblijskog instituta u Zagrebu, voditelj je projekta nazvanog *Hrvatski psaltir* čiji je cilj očuvanje, digitaliziranje i izdavanje svih povijesnih i kuriozitetnih hrvatskih prijevoda svetopisamske knjige Psalama. Neki su od njih tiskani jako davno, a neki nisu uopće tiskani, što projekt *Hrvatski psaltir* čini jedinstvenim u Hrvatskoj, i to upravo zbog činjenice da se takvi prijevodi sakupljaju na „jednom mjestu“ čime se odaje počast hrvatskim prevoditeljima, hrvatskom jeziku i kulturi uopće te samom tekstu Svetoga pisma.